

Det finanspolitiske ramverket

Harry Flam

Presentation på SNS den 21 maj 2024

“Ett verktyg för att se till att finanspolitiken är långsiktigt hållbar och transparent.”

- Budgetpolitiska mål: överskottsmål, skuldankare, utgiftstak och kommunal ekonomi i balans
- En stram statlig budgetprocess
- Extern uppföljning
- Öppenhet och tydlighet

Budgetpolitiska mål

- **Överskottsmål** för hela den offentliga sektorn – staten, kommunerna och ålderspensionssystemet – på 1/3 procent av BNP över en konjunkturcykel
- **Skuldankare** på 35 procent av BNP
- **Utgiftstak** för staten och ålderspensionssystemet. Utgiftstaket fastställs varje år för år $t + 3$
- **Kommunal budgetbalans**

Stram budgetprocess

- Först fastställs totala utgifterna och utgifterna per utgiftsområde, sedan utgifterna inom varje utgiftsområde.
- Utgiftsökningar inom ett område ska i princip täckas genom utgiftsminskningar inom samma område.
- Regeringens budgetförslag ska omfatta alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov (fullständighetsprincipen).

Extern uppföljning

- Finanspolitiska rådet
- Riksrevisionen
- Ekonomistyrningsverket
- Konjunkturinstitutet
- EU, OECD och IMF

Öppenhet och tydlighet

- Den ekonomiska vårpropositionen
 - Hur överskotts målet ska nås
 - Uppföljning av budgetutfallet
 - Medelfristiga prognoser av den makroekonomiska utvecklingen och statens inkomster och utgifter
 - Redovisning av de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet
 - Bedömning av utgiftstaket tre år framåt
 - Fördelningspolitisk redogörelse

- Budgetpropositionen

- Redovisning för hur överskottsmålet ska uppnås
- Förslag till utgiftstak tre år framåt
- Preliminära förslag till inkomstberäkningar och utgiftsramar för andra och tredje tillkommande budgetåret
- Uppföljning av budgetutfallet
- Medelfristiga prognoser över den makroekonomiska utvecklingen och statens inkomster och utgifter
- Redovisning av resultat i verksamheten i förhållande till de av riksdagen beslutade målen
- Budgetlagen innehåller bestämmelser om bl a omfattningen av budgeten, inkomsttitlar och anslag, ekonomiska åtaganden och utlåning, finansiering av investeringar och utlåning samt om förvärv och överlåtelse av egendom.

- Ändringar i budgeten
 - I princip bara i den ekonomiska vårpropositionen och budgetpropositionen
 - Budgetpropositionen ska vara fullständig
 - Ändringar får ske vid andra tidpunkter om regeringen anser att det finns särskilda skäl (t ex under pandemin)
- Årsredovisningen för staten
 - Budgetlagen innehåller detaljerade regler för innehåll, redovisning och uppställning av resultat- och balansräkningen samt finansieringsanalysen
 - Uppföljning av utfall jämfört med budgeten och statskuldens utveckling
 - Åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av Riksrevisionens rapporter
 - Redovisning av EU-räkenskaper

- Riskanalyser av statliga garantier och krediter
 - Samlad riksanalys av Riksgälden som komplement till årsredovisningen
 - Syftet är att bedöma risken för stora oväntade förluster
- Effektberäkningar, prognoser och tillgång till data av hög kvalitet
 - Effektberäkningar ska göras av reformförslag som kan förväntas ha betydande samhällsekonomiska konsekvenser
 - Finanspolitiska rådet ska utvärdera regeringens prognoser
 - Regeringen har ansvar för att statistiken håller hög kvalitet

- Finanspolitikens långsiktiga hållbarhet

- Kalkyler

- Beräkning av S2-indikatorn, dvs vilken permanent förändring av budgetsaldot som ger stabil offentlig nettoställning i förhållande till BNP på lång sikt
 - Scenarier med olika antaganden

- Generationsanalyser, dvs inkomstfördelningen mellan olika generationer

- Långtidsutredningarna